

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

Polska gospodarka odnotowała po raz kolejny z rzędu w 2010 r. dobre wyniki ekonomiczne, nieprzerwaną ogólnoswiatową recesją.

Globalna gospodarka w 2010 r. cechowała się zróżnicowanym tempem wzrostu w różnych obszarach geograficznych, jednak rozpiętość zmian była znacznie mniejsza niż w 2009 r., co uznać można za efekt wyjścia rozwiniętych gospodarek z recesji.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) szacuje, że w całym 2010 r. gospodarka globalna wzrosła o 4,8% wobec spadku o 0,6% w 2009 r. Tak silna poprawa wynikała głównie z wysokiego tempa PKB w kluczowych gospodarkach: 2,6% w USA, 2,8% w Japonii, 1,7% w krajach Unii Europejskiej oraz 4,0% w Rosji. Ponadto, w tempie 7,1% wzrosły gospodarki krajów rozwijających się, w tym Chin (10,5%) oraz Indii (9,4%).

Dynamika PKB w latach 2009–2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MFW, 9.2010 r.

Tempo wzrostu w 2010 r. było wyższe niż oczekiwał rynek. Poprawę gospodarczą odnotowywano już od pierwszego kwartału.

Dynamika PKB w 2009 i 2010 (zmiana roczna)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat i OECD (1.2011 r.), MFW (9.2010 r.)

Polska – otoczenie makroekonomiczne

Gospodarka polska osiągnęła w 2010 r. dobre wyniki ekonomiczne, przy czym dla Polski był to kolejny okres wzrostu gospodarczego, nieprzerwanego recesją. Dynamika PKB była znacząca i wzrastała z kwartału na kwartał, osiągając 4,2% (rok do roku) w III kwartale. Główny Urząd Statystyczny szacuje tempo wzrostu gospodarczego w całym 2010 r. na 3,8%.

Sytuacja sektora rafineryjnego

Globalny wzrost gospodarczy w ubiegłym roku przyczynił się do zwiększenia zapotrzebowania na ropę naftową. Organizacje branżowe szacują przeciętne zapotrzebowanie na surowiec w 2010 r. na 86,7 mb/d, co oznacza około 2,5% wzrost w relacji do 2009 r. (przy średnim szacowanym zużyciu ropy na 84,6 mb/d)¹. Kraje rozwijające cechowały się wyższym tempem wzrostu zapotrzebowania na ropę naftową (5,1%) niż kraje rozwinięte (1,1%)². Na rynku europejskim zgłaszane zapotrzebowanie na ropę naftową wyniosło ponad 15,2 mb/d w 2010 r., wobec niespełna 15,3 mb/d rok wcześniej³. Dynamika konsumpcji była ujemna i wyniosła 0,5%.

Międzynarodowa Agencja Energii (IEA) szacuje, że także w przyszłości kraje rozwijające się będą motorem wzrostu zapotrzebowania na ropę oraz produkty jej rafinacji. Prognozy Agencji wskazują na średnią roczną stopę dynamiki konsumpcji surowca na lata 2009–2015 na poziomie 1,6% globalnie, w tym 3,6% dla krajów rozwijających się oraz spadek o 0,3% dla krajów rozwiniętych⁴.

Istotne przyspieszenie gospodarcze po pierwszym kwartale 2010 r. widoczne było także w dynamice popytu na ropę naftową. W drugim kwartale zapotrzebowanie na surowiec nieznacznie przewyższyło popyt z przedkryzysowego 2008 r.

Kształtowanie się popytu na ropę (mb/d)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EIA, 1.2011 r.

¹ Opracowanie własne na podstawie danych OPEC (*Monthly Oil Market Report*, 1.2011 r.), IEA (*Oil Market Report*, 12.2010 r.), EIA (*Short Term Energy Outlook*, 1.2011 r.)

² *International Energy Agency (IEA)*, 12.2010 r.

³ Na podstawie danych *Energy Information Administration (EIA)*

⁴ *International Energy Agency, Oil Market Report*, 12.2010 r.

Produktem, który najsilniej wpływał na marże rafineryjne w 2010 r. była benzyna, która rozpoczęła rok od wzrostów i zdecydowanie utrzymała pozycję najcenniejszego produktu. Wolniej niż oczekiwano rosły marże na oleju napędowym.

Marże rafineryjne (USD/bbl)

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii

Międzynarodowy rynek paliw⁵

Szacuje się, że 2010 r. cechował się 1,9% wzrostem popytu na produkty rafinacji ropy. Znaczący wzrost zapotrzebowania zaobserwowano dla LPG (4,3%) oraz oleju napędowego (3,6%). Popyt na benzyny silnikowe szacuje się na nieznacznie wyższym (0,4%) poziomie niż w 2009 r. Spadła konsumpcja lekkiego oleju opałowego (2,1%). Zmiany globalnego popytu na paliwa są efektem powrotu gospodarki globalnej do trendu wzrostowego.

Konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC,9.2010 r.

⁵ Na podstawie JBC Medium-Term Oil Market Outlook 2010-2015, październik 2010 r.

Na rynku europejskim szacowany spadek popytu w 2010 r. wyniósł 1,5%, w tym zmniejszenie konsumpcji benzyn o ponad 4%, lekkiego oleju opałowego o 8% i paliwa JET o niemal 1%. Wzrosło zużycie LPG (2%) oraz oleju napędowego (1%).

Kierunki rozwoju rynku europejskiego są pochodną zjawisk zachodzących na rynku pojazdów samochodowych. W 2010 r. w Europie odnotowano 7,7% wzrost rejestracji pojazdów użytkowych (do 1,6 mln szt.). Jednocześnie na rynku nowo rejestrowanych samochodów osobowych udział pojazdów napędzanych silnikiem o zapłonie samoczynnym (diesel) przekroczył – po spadku w 2009 r. – próg 50%. Wzrost udziału pojazdów zużywających olej napędowy odnotowano na kluczowych rynkach europejskich – w Niemczech, Włoszech, Francji oraz Wielkiej Brytanii⁶.

Polski rynek paliw

Głównym motorem wzrostu konsumpcji paliw w 2010 r. był rosnący popyt na olej napędowy, którego sprzedaż utrzymała się w trendzie wzrostowym z lat poprzednich. Według szacunków Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego (POPiHN), postępująca dieselizacja oraz wysoka dynamika wzrostu przewozów transportem samochodowym, spowodowały, że konsumpcja oleju napędowego wzrosła w 2010 r. o 3,5%. Rozwój rynku paliwa do silników wysokoprężnych podtrzymywany będzie również w kolejnych latach i wspierany przez stabilne tempo rozwoju gospodarczego. Popyt na olej napędowy generowany jest w pewnej części kosztem benzyny – powoli zmienia się struktura rynku samochodów osobowych, co w długiej perspektywie może wpływać na zmiany w strukturze konsumowanych paliw. Według szacunków POPiHN w 2010 r. popyt na benzynę spadł o 6,4% i osiągnął poziom zbliżony do 2008 r. Spadek konsumpcji benzyny został w pewnej części skompensowany przez wzrost popytu na LPG, który w 2010 r. wzrósł o 1,3% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2010 r. rynek lekkiego oleju opałowego odnotował nieznaczny wzrost (o 1,2%).

Największy wzrost popytu odnotowano w segmencie sprzedaży paliwa lotniczego, którego konsumpcja w 2010 r. osiągnęła poziom o 11% większy niż w roku poprzednim. Dodatnia dynamika popytu to wynik poprawiającej się sytuacji gospodarczej zarówno w Polsce, jak i na świecie. Zgodnie z danymi Urzędu Lotnictwa Cywilnego liczba pasażerów obsługiwana w polskich portach lotniczych w 2010 r. była o 8% większa niż przed rokiem.

Konsumpcja paliw w Polsce (tys. ton)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPIHN

⁶ Stowarzyszenie Europejskich Producentów Pojazdów Samochodowych, www.acea.be

Na polskim rynku paliw brak jest sygnałów sugerujących w najbliższych latach odwrócenie aktualnych trendów popytu na paliwa. Przy założeniu stabilnego poziomu wzrostu gospodarczego zarówno w Polsce, jak i na świecie, łączny popyt na wyżej wymienione paliwa powinien w latach 2011–2015 stabilnie rosnąć w tempie ok. 3% rocznie.

Sytuacja na detalicznym rynku paliw w Polsce

Jednymi z bardziej zauważalnych tendencji w detalicznym rynku paliw w ostatnich latach jest stały wzrost popytu na paliwa premium oraz trwające procesy konsolidacyjne. Zmiany te pozwalają przypuszczać, że w przyszłych latach będzie zwiększała się liczba stacji premium w Polsce. Również inwestycje drogowe oraz zlokalizowane przy autostradach Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) stwarzają szansę na rozwój lokalizowanych przy nich obiektów, w tym stacji paliw LOTOS. Ważnym elementem wpływającym na realizację strategii jest również liczba stacji niezależnych na polskim rynku. Z jednej strony jest to znacząca część rynku, stanowiąca konkurencję, z drugiej – potencjalni franczyzobiorcy, dający szansę na dalszy rozwój sieci LOTOS.

Rynek detaliczny w 2010 r. charakteryzował się dalszą konsolidacją sektora w segmencie stacji niezależnych, optymalizacją liczby stacji w segmencie krajowych operatorów oraz wzrostem liczby stacji w sieciach koncernów zagranicznych. Działania podjęte w 2010 r. przez operatorów stacji paliw wpłynęły na wzrost liczby stacji o 40 obiektów. Ponadto wzrost o 10 obiektów odnotowano w segmencie stacji autostradowych. Rok 2010 zamknął się liczbą 31 stacji autostradowych, z których siedem funkcjonowało pod logo LOTOS. Ostatecznie, pod koniec 2010 r. na krajowym rynku paliw działało 6.755 stacji paliw ogółem.

Stacje paliw w Polsce na koniec 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPIHN